

Oslava, okamžik přijetí a nezištné radosti

Dar, který je třeba objevit

Říkáme mu zpověď, smíření, odpuštění... ale je tak nesmírně obtížný, znepokojuje nás a často je našemu způsobu života na hony vzdálen. Možná ho ani neznáme, nebo jsme ho v dětství přijali jen povrchně a v dospělosti do jeho skutečného smyslu nedorostli. Pokusme se ho alespoň částečně osvětlit, abychom objevili aspekty, které jsme neznali a jež v nás vyvolávají jisté rozpaky.

Velký dar

Ve světě, v němž je obtížné najít nezištné odpuštění a přijetí, je zpověď či svátost smíření darem připraveným sejmout z nás naše břemena a učinit náš život krásnějším. Jedná se o konkrétní způsob, jak se setkat s **knězem** (zpovědníkem), který zde **představuje Ježíše**. Je to sám Ježíš, který je tady skutečně jen pro mne, chce mi darovat svůj „čas“ a být v tu chvíli se mnou. S knězem se nesetkávám proto, aby „strkal nos“ do mých záležitostí. Propůjčuje své uši, srdce a mysl Ježíši, aby se mi On sám mohl přiblížit a já ho mohl snadněji poznat.

Pět základních prvků

Prvním je odpuštění. Dobře víme, jak těžké je odpustit jak lidem, kteří žijí v naší blízkosti, tak i sám sobě a zakusit ve svém srdci pokoj. Právě proto, že se nás tato obtíž lidsky dotýká, je odpuštění nezištným a bezpodmínečným darem. Boží odpuštění je zkrátka takové: zdarma a pro všechny.

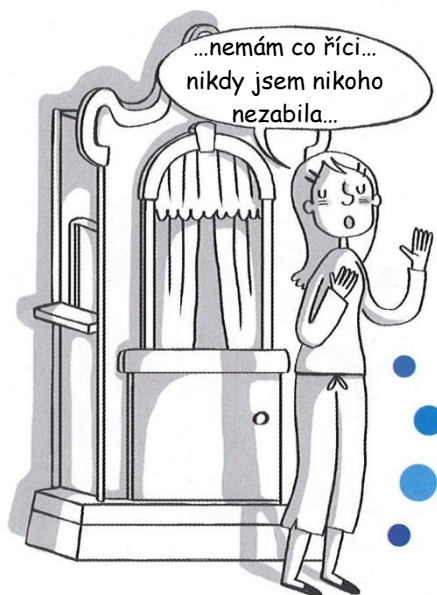
Druhým je naše svědomí. Můžeme ho přirovnat k pohledu, který nás pozoruje jaksi „zevnitř“. Co je uloženo v mém srdci, v mých myšlenkách a touhách? Mohu si každý den své srdce „prohlédnout“ (vzpomeňme si na večerní zpytování svědomí, které jsme dělali jako děti!) a zeptat se sám sebe: „Co mě udělalo šťastným? Co mě rozesmutnilo a zklamalo?“ A nesmím se bát pocítit bolest...

Třetím je opravdové a osobní vyznání. To je pro nás nejčastějším problémem, protože nás nutí říci nahlas to, co naše svědomí rozpoznalo. Vyžaduje velkou dávku pokory, abychom si přiznali, co náš život vzdaluje od evangelia a co ho činí méně šťastným, než jak si pro nás přeje Bůh Otec. Když Ježíš někomu odpouštěl hříchy, nebylo nutné, aby dotyčný vyslovil nahlas to, co cítil ve svém životě jako břemeno. Ježíš dokázal číst v jeho srdci a odpustil mu. Kněz, který nám ve zpovědi naslouchá, je však člověk jako my a neumí číst v našich srdcích. Ježíš nedal učedníkům moc odpouštět hříchy (Jan 20,22-23) proto, aby byli „pány“ milosrdenství, ale aby sloužili Božímu odpuštění a tento dar se dostal ke všem lidem všech dob.

Čtvrtým je rozhřešení udělované knězem, který nabízí odpuštění „in persona Christi“ (v osobě Krista – v zastoupení Krista). Když říká „já ti odpouštím“, odkazuje na Ježíše, který jedná v něm, zatímco se kněz modlí spolu s celým křesťanským společenstvím: *„Bůh, Otec veškerého milosrdenství, smrtí a vzkříšením svého Syna smířil se sebou celý svět a na odpuštění hříchů dal svého svatého Ducha; ať ti skrze tuto službu církve odpustí hříchy a naplní tě pokojem. Uděluji ti rozhřešení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“*.

Pátým prvkem je pokání, konkrétní úkol, který nám kněz ukládá, abychom mohli změnit své chování a každodenní život. Jedině tak se může náš život stát krásnějším!

Svátost smíření je setkání, které nám dává nový život: od té chvíle už v Božích očích naše chyby neexistují a v srdci se rodí vděčnost a pokoj...

Na formační setkání s katechety a rodiči

Zkusme si položit otázku: „Co se mi vybaví, když slyším slovo ‘zpověď’ nebo ‘smíření’?“

Vycházejme ze zkušeností, zážitků a z „doslechu“, abychom pochopili, co svátost smíření doopravdy je a jaké vypadají překážky, které nám brání vidět ji pozitivně. Můžeme použít techniku brainstormingu s nástěnkou a samolepicími lístky (post it). Pravděpodobně se přitom objeví některé překážky a „bloky“ v pochopení této svátosti a jejího slavení. Pokusme se je prozkoumat a v klidu o nich diskutovat.

1. „Ale já nedělám nic špatného“ – domněnka, že jsem spravedlivý!

Pokud člověk předpokládá, že je spravedlivý a vždycky „v pořádku“, pak necítí potřebu se zpovídat. Když se někteří křesťané setkají s knězem kvůli svátosti smíření, říkají: „Ale já jsem nikdy nikoho nezabil, nikdy jsem nekradl, nikdy jsem nepodváděl svou ženu!“ Okamžitě nás napadne: „Díky Bohu,“ ale zároveň bychom rádi dodali: „Možná se ještě moc dobře neznáš! Možná sis už na tento stav zvykl...“

Když se hlouběji zamyslíme, pochopíme, že nás zlo naneštěstí ovlivňuje a je přítomné v našich životech, a proto není možné dělat, že ho nevidíme. Mnohdy možná svými slovy nebo gesty zabíjíme ty, kteří žijí vedle nás, a svým chováním zrazujeme důvěru lidí, jež máme rádi, a to nám rozhodně nemůže být jedno.

Když si pozorně přečteme některé části evangelia, uvidíme, že se Ježíš často hněvá na ty, kteří se domnívají, že jsou dobří. Připomeňme si podobenství o farizeovi a celníkovi, kteří se jdou modlit do chrámu (Lk 18,9-14): první se chlubí tím, co dobrého dělá, zatímco druhý pokorně přiznává, že je hříšník, a Ježíš své vyprávění uzavírá: slovy: „Ujišťuji vás, že celník odešel domů s odpuštěním, zatímco farizeus ne!“

Každému může být odpuštěno, ale ne těm, kteří předpokládají a prohlašují, že to nepotřebují, protože si myslí, že jsou spravedliví.

2. „Proč nemohu prosit Boha o odpuštění ve skrytu svého srdce?“ A dále: „Stydím se říci své hříchy knězi!“

První výrok popisuje velmi módní současnou tendenci: vynechat „církvní zprostředkování“, redukovat víru, věřit více svému nitru, intimitě a soukromí.

Co je to svátost?

- Je to **znamení**, díky kterému vidíme to, co vidět nelze, **znamení, které nám Ježíš zanechal, abychom poznali a setkali se s Bohem, kterého nemůžeme vidět** ani se ho dotknout, ale jehož stálou a prozřetelnou přítomnost cítíme (viditelné znamení neviditelné Boží milosti);
- je to **soubor gest a slov, která nám dovolují udělat zkušenost s Bohem**: zkušenost „ověřenou“, „konkrétní“ a „zaručenou“;
- je to **příležitost zakusit společenství s bratry a sestrami ve víře** – tedy rozměr církve.

Bůh nechtěl být přítomen pouze ve skrytu našich srdcí, intimním nebo soukromým způsobem: **chtěl se s námi setkat skrze lidská gesta a slova**, zasazená do kontextu společenství, protože jen tak ho můžeme „vidět“ a „dotknout se ho“.

Při **smíření** potřebujeme jednak vědět, že nám Pán odpouští, ale také pocítit jeho milosrdný pohled, zakusit jeho objetí, vidět jeho úsměv. Přítomnost kněze znamená, že na naší hlavě spočívá ruka Církve, která nám takto sděluje, že nám milosrdný Otec skutečně odpustil. V této chvíli se často ukáže velká zpovědníková zkušenost, který se už setkal s mnoha situacemi podobnými té naší, a proto ví, jak nám správně poradit.

Je pravda, že **někdy může být těžké** otevřít druhému člověku srdce a ukázat mu své slabosti a trápení; člověk se dokáže velmi stydět! Ale je to významný prvek, který vyjadřuje pokání, a jeden z jeho znaků.

Člověku pomáhá si pokorně uvědomovat, že stále potřebujeme Boží odpuštění. A nesmíme ani zapomínat, že kněz je také člověk, a tedy hříšník jako každý jiný, a proto také potřebuje smíření. Může tedy ocenit naši odvahu a upřímnost!

3. „Ale já nikdy nevím, co říct.“

Tato věta nejčastěji pramení z toho, že si nenajdeme čas na klidné **zpytování svědomí**, že to často neumíme nebo že v sobě nepěstujeme **mysl pro hřích** a **nekonfrontujeme náš život s Ježíšovým evangeliem**, které je pro křesťana světlem pro jeho rozhodnutí a smyslem jednání.

Tato námitka možná také skrývá nedostatek odhodlání napravovat vlastní chyby a správně využívat dobré vlastnosti, které máme, ptát se, co znamená být skutečně křesťanem, a klást si otázku, jestli kráčíme k lásce nebo k lhostejnosti, k nezištné službě nebo k tomu, abychom druhé „využívali“ pro své vlastní cíle.

Není ale třeba si nějaké **hříchy vymýšlet!** Pokud se do svého nitra podíváme pravdivě, zjistíme, že určitě není v pořádku náš vztah k sobě samým, k druhým, ke stvoření a k Bohu!

4. „Stejně se nic nezmění, to už vím.“

Možná se často stává, že člověk po zpovědi znovu upadne do hříchů, za které krátce předtím prosil o odpuštění, a proto dojde k závěru: „Stejně nakonec dělám pořád tytéž chyby, **v mém životě se stejně nic nezmění**“.

Tváří v tvář této opravdové a svatosvaté námitce musíme být realističtí a neočekávat od sebe nemožné. Nad zlem a hříchem není snadné zvítězit. Musíme být schopni si přiznat, že síly zla mohou náš život stále ovlivňovat. Je však také důležité vědět, že Bůh od nás **nepožaduje nemožné**. Nesmíme se vzdávat, protože Bůh slíbil, že s jeho pomocí v nás dobro zvítězí, i když v tomto životě nikdy zlo zcela nepřemůžeme.

V každém případě je důležité nepřestávat přijímat Boží odpuštění. Právě to pomáhá člověku stát se silnějším, odolávat porážkám, bojovat proti hříchu nápaditěji a začít vždy s novou důvěrou a nadšením.

Církev připomíná, že dobrá zpověď končí **dobrým předsevzetím**. Je lepší, když je malé, uskutečnitelné a ověřitelné, než když se rozhodneme pro předsevzetí příliš velké a kvůli tomu pak zakoušíme další selhání.

Děkujeme autorům Passodopasso (KrokZaKrokem) - 2, z něhož byl tento článek převzat.

Překlad a úpravy z Dossier Catechista 6/2023 – 2024 David Žofák.